

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnost pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Glavni nedostatek.

Črnogledih prorokov je povsod dovolj. Imamo jih tudi v naši stranki in kadar ne gre vse gladko, kadar se pokaže, da se v realnem življenju marsikaj drugače razvija, kakor je bilo misliti, tedaj čujemo njihove bridke tožbe, da stranka nazaduje, da ni zadostno organizovana, da je premalo delavna, in konec teh tožb in rekriminacij je navadno prorokovanje, da bo stranka umrla.

Ne tajimo, da je v teh tožbah nekoli resnice. Poznamo slabe strani naše organizacije in tudi njih vzrok, poznamo pa tudi težave krepke organizacije in vemo, da nam zlasti nedostaje ljudij, ki bi utegnili ali sploh mogli posvečevati se agitatoričnemu delu, dočim imajo naši nasproti popolnoma naravno organizacijo in v vsakem župnišču svojega zastopnika, ki lahko cele tedne posveti agitaciji in ima že po svojem poklicu toliko večji upliv, ker je našega ljudstva politična omika še jako revna.

Vzlic temu pa pesimizem rečenih naših porokov ni opravičen. Važnost političnih društev in shodov je gotovo velika in mi te važnosti nikakor ne podcenjujemo, ali to je le jeden del organizacije. Če v tem oziru ni vse tako, kakor si želimo, je druga stran organizacije, politično in nepolitično časopisje, toliko boljše urejena in cveto tudi vse naše gospodarske in kulturne naprave, tako da bi bila napredno narodna stranka krepka in uplivna, tudi ko bi ne imela v zakonodajnih zborih nobenega svojega zastopnika.

Sicer pa še davno nismo tako daleč in smo prepričani, da tudi nikdar tako daleč ne pridemo. Mesta so še vedno naše trdnjave, za katere se ni bat, a tudi na deželi so sterilnega klerikalizma in duhovniškega terorizma do grla siti. Omikanejši in materialno dobro stojeci kmetski posetniki so večinoma v našem taboru in le čakajo prilike, da se iznebe nadležnega varušta.

LISTEK.

Nočni izprehod.

Hrvatski spisal Vladoje S. Jugović.
(Dalje.)

Nisem jej še mogel odgovoriti, a ona se je že prijela moje desnice ter me povlekla seboj.

Sla sva mimo redarja; pogledal naju je samo ostro, no rekel ni ničesar. Seveda — šla sva skupaj, roko v roki, in to je zadoščalo za — javno moralu.

„Spotoma vam hočem vse povedati, rešitelj moj!“ šepne devojka — še vedno objokana.

Sla sva tako nekoliko trenotkov molče drug poleg druzega, ko jo poprosim, naj mi razjasni, zakaj se je tako ustrašila redarja ter sploh vzrok svoje žalosti...

Pozabil sem lastno tugo. Tako me je dojmila nevereča neznane deklice, poslušal sem jo pozorno — dà, verno.

Pripovedovala mi je s tihim glasom, zdaj pa zdaj zdihujé, da je delavka v neki tvornici, no da je morala pobegniti sredi noči radi nasilstva pijkenega očeha, samo da je rešila avjo dekliško čast; a sedaj nima denarja in ne ve, kam naj bi naslonila glavo v tej hudi simi... domov pa ne sme in tudi — nede.

Kakor je pa tudi naša organizacija nezadostna in pomajkljiva, najslabša stran naše stranke ne tiči v njej, ampak tiči v nas samih, v rnehkobi in popustnosti glede načel, v katerem oziru je vsaka popustnost in omahljivost greh. Prvi pogoj je zvestoba načelom. Ni dovolj, da smo v srci svobodomiseln, da priznavamo napredna in narodna načela, moramo jih tudi zastopati. Dobro jo je pogodil kralj Friderik Viljem IV., ko je rekel, da mora človek pred vsem drugim imeti pogum, povedati svoje mnenje in zastopati svoje prepričanje, odkritosčno in odločno, brez omahovanja.

Prav v tem oziru pa v nas ni vse tako, kakor bi bilo želeti. V naših vrstah je še vse preveč sentimentalnosti in preveliko brezobzirne odločnosti. Kakor povsod, tako se nahajajo tudi mej nami diplomati, ki se boje vsake sapice in ki se ustrašijo vsacega boja ter rajši prikrivajo svoja načela ali jih celo zatajujejo, samo da se ubranijo vsake najmanje prilike. Drugi zopet prepevajo staro pesen: sloga! sloga! In če smo prav na potu v brezno, da smo le složni, da le v bratskem objemu pademo v jamo in se skupaj ubijemo! Ako pa se potem kaj primeri, kar jim ni po volji, tedaj zaidejo takoj v drug ekstreem in jim je vsa naša svobodomiselnost zgolj limonada ter naša taktika vse premehka in preveč obzirna.

V tem tiči glavna naša hiba. Stranka je zasnovana na naprednem in narodnem programu, načela tega programa je dajo eksistenčno pravico, zato pa mora vsak posameznik biti zvest in neomahljiv zastopnik teh načel. Vsako koketiranje zdaj s konservatizmom, zdaj s socijalnim demokratizmom ali s kako drugo politično strujo mora biti izključeno, ker z načeli ne gre barantati, načel se je treba točno držati ali pa se jim odpovedati.

Če pogledamo širom slovenske domovine, vidimo, da je zlasti posvetna intele-

genca povsod naprednega mišlenja, da pa to iz lokalnopolitičnih ozirov zatajuje, da podreja svoje prepričanje slogi, katera vsaj

dosej še ni dosti koristila, ako že ni vzrok stagnaciji, katero opazujemo povsod zunaj Kranjske. V naši deželi pa je tako zatajanje popolnoma nepotrebno. Kar velja na Angleškem, velja tudi pri nas: pripadati kaki stranki in očitno priznavati njena načela, je dokaz politične zrelosti, je državljanska dolžnost. Kadar pridemo tako daleč, da bo vsak napredno in narodno misleč Slovenec priznal in neustrašeno zastopal napredna in narodna načela, kadar poneha vsako omakovanje, tedaj bo stranka, združena na naprednem in narodnem programu, brez težav podrla stebre drugih nasprotnih organizacij in slavila dan zmage.

V Ljubljani, 11. januvarja.

Povsod pogajanja.

V obeh polovicah države se vrše mej vladnimi in opozicijskimi strankami prevažna pogajanja. V Cislitvaniji so se začela posredovanjem vlade razgovarjanja med Mladčehi in fevdalci ter mej nemškimi naprednjaki na Češkem s češkimi veleposestniki. Sprava na Češkem se smatra neizogibno potrebna. Na Ogerskem pa se vrše pogajanja posredovanjem liberalnih dissidentov mej liberalno vladno stranko in opozicijo. Banffy zahteva, da se mu dovolijo razni provizorji, ter da se revidira hišni red; opozicija pa zahteva, da gre Banffy ter se spremeni sedanji volilni red. Kompromisna pogajanja vodijo izmej opozicionalcev grof Apponyi, Horanszky, Szentivanyi, Kossuth, Polonyi in Bartha. — Kako nevarno napete so razmere na Ogerskem, dokazuje brezvestno hujskanje nekaterih obstrukcionističnih poslancev, ki agitirajo, naj se ne da v sedanjem ex lege položaju nihče k voljam asentirati, ter da naj nikdo ne plača nikakoršnih davkov. Opozicija hoče izdati baje celo manifest na tuje evropske vlade, da dobe tako ogerske zmešnjave mejnaročno važnost.

Kreta.

Nova ustava, katero izdeluje komisija 16 členov, se naslanja kar najbolj možno na oni načrt, kateri so izdelali poslaniki v

Carigradu. Mnogo atenskih bivših uradnikov in odvetnikov je prosilo za uradniške službe na Kreti, a vsi so bili odbiti, ker se nastavijo izključno le domačini, Krečani. Posojilo velevlastij se izplača krečanski vladni še ta mesec. Izplačevanje posredujejo konzuli.

Razoroženje.

„Reichswehr“ se poroča iz Peterburga, da se v zunanjem ruskom ministerstvu pridno dela na dovrštvu programa za konferenco glede splošnega razoroženja. Program dobé poslaniki na ruskem dvoru koncem t. m. Konferenca se snide bržas koncem marca t. l.

Aféra Dreyfus-Picquart.

Vsi dokumenti takozvanega tajnega dossierja so v rokah kasacijskega dvora ter na upogled zagovorniku Dreyfusa. Toda v zadnjih dneh se je pripetila nova aféra, ki onemogoči bržas za vselej rešitev Dreyfusovega vprašanja. Mej sodniki kasacijskega dvora je nastal razpor in sedaj očitajo drug drugemu, da ni postopal pravilno, in da je strankar. Načelnik Quesnay de Beaufrepaire je odstopil in v časopisih napal kolego Barda ter justičnega ministra Lebreta, češ, da postopata protizakonito, ter da nočeta o nekaterih očitanih nepravilnostih ničesar slišati. Škandal je velikanski, in z naslado ga izrabljajo listi obeh strank. Zbornica se bo znova bavila s temi škandali in miru, kakor se kaže, še dolgo ne bo. Narod francoski je že docela konfuzen, saj je izgubil vero v svoje vojaštvo, v svoje poslance in celo v sodnike najvišjega sodnega dvora. Tretja republika mora propasti, saj ji manjka vsega, kar treba državi, ki hoče imeti moč in ugled. Vse kaže, da je sedanji čas preugoden za težnje pretendenčev. Seveda ne smejo biti taki slabici in bojazljivci kakor so francoski! — Gardni kapitan Lebrun Renault ni hotel, ko je bil kot priča zaslišan, potrditi, da mu je Dreyfus prisnal svojo krivdo. Kakor znano, so antisemitski listi zatrjevali, da je ime novani kapitan izpoved Dreyfusovo svojim predstojnikom službeno javil. Antisemitski listi so torej lagali. — Dreyfus sam pa

Ko mi je to pripovedovala, pogledala me je češče s svojimi velikimi modrimi očmi, v katerih se je zrcalila tolika bôl, v katerih sem čital samo jedno prošnjo: Pomagaj mi! Reši me!

Zato se nisem ni trenotek obotavljala, temveč ponudil sem ji za ono noč svoje stanovanje.

Branila se je nekoliko, a napisled, ko sem ji rekel, da hočem spati pri prijatelju v isti hiši, sprejela je hvaležno mojo ponudbo. Videl sem v njenih velikih očeh nekak blesk, — pripisoval sem ga hvaležnosti.

Počasi se je umirila. Naslanjala se je udano na moje rame ter mi pripovedovala, v kaki bedi živi z materjo, ker očim vse zapije ter ne vesta, kako naj pridobita najpotrebnejšega zase in za dvoje še manjših bratov. In vendar se je omožila mati drugič le zato, da bi mogla tako lažje živeti.

A kakšno je to življenje, Bog moj, v tistih slabih stanovanjih velikega mesta in njegovih delavcev, kateri se le v nedeljo navzijejo čistega zraka za ves teden!

A ta čisti zrak je prečesto poln velikomestnega smradu. — Koliko jih je, ki nimajo niti nedeljskega počitka! — Tešil sem jo ter blagoslavil svojo tugo in bol, katera mi je dala priliko, da pomorem mladi, siromašni deklici in osušim njene solze...

Došla sva v mojo sobico — visoko

gori v veliki hiši, katera je nosila jako veliko stanařine svojemu gospodarju. Mala sobica se je kmalu segrela. V peči je plapolal svitel, gorak plamen, hransen s premogom in tankimi kosi suhih polenčkov. Sobica se je polnila z ugodno toploto.

Cutil sem, kako mi prija.

Mej tem je sedla moja lepa neznanka v visok naslanjač ter si grela ozeble ude. Lice se ji je kmalu porudečilo, velike modre oči pa so se zasvetile v novem sjaju.

Videl sem, da tudi nji prija gorkota.

Videl sem, kako se smehlja — še vedno skozi solze — v naslanjaču, v katerem se je skoro vsa izgubila; no, nisem se mogel v tem času muditi okrog nje, kajti pobrigal sem se, da bi našel nečesa, da se najde.

Mej tem je bila zadremala. Prevladala jo je utrujenost, katera objame ozeble telo v topli sobi.

Lahno sem jo zbudil ter okrepil z jedjo in s čašo starega vina.

Motril sem jo, ko je jedla.

Bila je v resnici krasna. Opazil sem res na lici sledove prestanega jada in onega tvorničkega življenja — delala je v tvornici za vžigalice — vendar se ni dala mladost izbrisati z njenega obraza. Obžaloval sem istinito to dekle, katero ni bilo ni krivo, niti dolžno, da živi mej temi ljudmi, a ni

imela dovolj moči, da se jim iztrga... Kam naj tudi zbeži?

Mari v drugo — tvornico?

Potem sva kuhalo v samovaru čaj, pri tem mi je pripovedovala natanko vse svoje življenje. Videl sem, da je še pravi otrok po svojem duševnem razvoju, a da je pretrpela mnogo zla v svojem mladem življenju.

Postajala sva vedno bolj vesela. Ona ugodna topota in užitek čaja, kateri kakor kaka notranja kopelj razdražuje živce, naju je povzdignila počasi do mirnega, mladega uživanja.

Ona mi je vse zaupala, in jaz sem čutil, kako me opaja vse njeno bitje in oni duh njenega mladega telesa, kateri je napolnil malo sobico, mešaje se z ugodnim duhom čaja in moje smodčice.

Srkal sem počasi gorki čaj, odbij dim za dimom, gledal njegove male, drobne, svitlomodre kolobarčke ter se udal zopet svojemu sanjarenju; a tudi moj gost se je zatopil nekam v misli.

Potem mi je dejala s tihim, milim glasom:

„Vaša mala, a topla sobica me spominja dnevnega napornega dela v nezdravem tvorničnem zraku, kamor me je tiral že v ranem jutru odurni, zamolkl glas piganega očma“.

(Konec prih.)

je dni telegrafično odgovoril na vprašanje kasacijskega dvora, da ni nikdar in nikomur priznal svoje krivde, katere sploh nima na svoji vesti, ker se čuti do cela nedolžnega.

Radi Filipin nesloga v Washingtonu.

Tagali in Amerikanci se pripravljajo z nervozno naglico na ljud boj, ki se more začeti že v par dneh. Vstaši pod junaškim, pa tudi krutim Aguinaldom so se utrdili v luki Iloilo. V washingtonskem senatu pa se množič glasovi, ki so zoper boj in zoper aneksijo Filipin. Tudi Mac Kinleyev tekmelec, Bryan, je odločno proti aneksiji. Toda vesta opor ne bo zabranil, da bi ne začel boj proti svobodoljubnim Filipincem, ki so vražijo nadoblast Amerike prav tako kakor so sovražili Špance.

Dopisi.

Iz Novega mesta, 7. januvarja. Dopis iz Novega Mesta v "Slovenskem Narodu" od 4. t. m. me je napotil, da zinem o naših narodnih društvih: Narodna čitalnica, Dolenjsko pevsko društvo, Dolenjski Sokol, Glasbena Matica. Razmene v Narodni čitalnici je zadnji dopisnik nekoliko označil, a sodil jih je mnogo premilo; pri tako zastrelih napakah ne pomaga mazilo, ampak treba noža. Nikdo ne dvomi, da društveno in družabno življenje v Novem mestu in v naših društvih hira, a vzrokov si ne upa nikdo odkriti. Te ozire treba odvreči, delovanje naših narodnih društev je javno, toraj mu mora biti javna tudi kritika. Pred vsem mi je glede narodnega življenja novomeškega opomniti splošno, da je narodne zavesti in narodnega ponosa pri nas, posebno v meščanskih, neuradniških krogih, prav malo. Malone vsak trgovec je člen narodnih društev, poleg tega pa še člen kazine. V kazino ne zahaja, briga se za njo ne, a podpira jo gmočno. Ko sem pregledal imenik udov kazine, strmel sem: okrog 20 členov ima, od katerih je vsakomur znano, da so Slovenci in da tega tudi ne taje. Vseh členov ima kazina 43, aki jih odstopi polovica, gre kazina po zlu, kar bi bil moraljen vspeh. Zakaj so meščanje, o katerih je znano, da so narodnjaki, členi kazine, to mi ne gre v glavo; iz prepranja ne, zavoljo obrti ali trgovine pa menda tudi ne; saj od novomeških Nemcov in pa Nemcov vendar ne more nikdo živeti. Ravno tako nerazumljivo mi je, zakaj so nekateri znano narodni uradniki členi kazine? In drugo kar mi je splošno omeniti, je, da od naših meščanov ne našteješ pet gospodov, ki bi se za društveno življenje zanimali. Jako bridko je to. Narodnega značaja mestu nikoli ne more tako dati uradništvo, ki se povprek precej hitro menja, ampak meščanstvo. Tudi so meščanje dokaj neodvisnejši od uradnikov in lahko bi marsikje nastopili energično, kjer mora uradnik molčati. Med meščanstvo z vsemi omenjenimi napakami pa štejem tudi naše advokate, notarje in koncipijente. Da preidem k društviom — skupni znak jim je: mnogo članov in dokaj dobro gmočno stanje, skupno jim je pa tudi zaspanost — izvzemši Glasbenu Matico. Narodna čitalnica skoraj spi za društvo, ki ima nad 120 členov in nad 5000 gld. letnega prometa. Pri zadnjem občnem zboru je bilo navzočih 17 členov; niti vsem odbornikom se ni račilo priti. Vsi odborniki so potem tožili, kako družabno življenje hira, vsem so navzoči zborovalci kimali; nobeden pa se menda ni vprašal, zakaj društvo hira in Malone soglasno se je volil stari odbor, kateri se je, izvzemši tri ali štiri gospode, kot odbor pokazal le tiskan na prvi strani lanskoga letnega poročila. Letošnjega letnega poročila pa še ni. Zakaj ne? Zadnjič so se nekateri odborniki izvolili kar in kontumaciam; ker tudi k seji niso prišli, v kateri se je imel odbor ustanoviti, imel je tajnik, sploh društvena eksekutiva, nalog, povprašati jih, ali sprejmejo izvolitev ali ne. Po pretekli 3 tednov pa to še ni dognano, dasi vti gospodje stanujejo v Novem mestu, tako da členi še danes ne vedo, ali ima društvo odbor ali ne, in kdo je v odboru! Med tem medvladjem pa poteka predpust — oni čas, v katerem odbor najlaže pokaže, je-li je svoji nalogi kos ali ne. Kaj pa naš odbor že nekaj let se storil za prireditev zabav? Prostor da in svečavo. Ker petje in godba spadata v področje Dolenjskega pevskega društva in Glasbene Matice, ne preostaja čitalnici nič drugega nego prirejanje glediških iger in sličnih

uprizoritev. To je svoje dni Čitalnica prav dobro vedela in pred 12 leti je tedaj odbor nabavil oder, ki je veljal nad 1000 gld. Igralo se je Malone vsak teden, in občinstvo je bilo za idejo tako navdušeno, da je bila dvorana pri gledaliških predstavah vedno polna in se je oder v par letih plačal. Takrat so imeli odborniki določen vsak svoj delokrog in tedaj predsednik je tudi pazil, da je vsakdo svoje prostovoljno preuzezeno delo izvrševal. Kako se je to sedaj izpremenilo! Edino zanimanje občinstva za gledališke igre je ostalo, vse drugo spi. Odbor ne uvidi, da bi to zanimanje izkoristil ter društvenim članom preskrbel zaželjene zabave, za društveno blagajno pa dobil nekaj prav uporabnega denarja, ker hiša "Narodni dom" je nujno potrebna popravil in olešanja. Ako par tednov pred kako veselico govoril s kakim odbornikom, vsak ti reče: "nekaj bo treba napraviti", med seboj se pa o tem ne pogovore nikoli, in store ne za kako prireditev nič. Igralci se naj zberejo sami, igro naj si zberejo sami, gledajo naj, da se stvar prijavi kompetentni oblasti, za vaje naj si sami preskrbe potrebno; inspicient je ob jednem intendant, prerivalec kulis itd., razven tega pa mora še opravljati posel čitalniškega službe, ako hoče, da se bo igra res spravila na oder. Res ni se prečuditi dobrodušnosti naših diletantov, kateri se kljub tem za prekam vendar še lotijo glediških iger. Postavim zadnjic so se zbrali diletanti iz lastnega nagiba, da upizore "Materin blagovos", sami so si naročili uloge sami razdelili — vse; kar ti pride nekdo od čitalniškega odbora, dasi stavim glavo, da nad polovico odbornikov igre niti čitalo niti videlo ni. — Ni čudno, da sta pri takih razmerah iz odbora izstopila dva doslej najbolj delavnata odbornika, med tem dolgoletni vestni blagajnik, kateremu se bo javljene tako brzo našel vreden naslednik. Par drugih odbornikov kljub vti dobri volji ne more več storiti, nego spolnovati dolžnosti odločenega delokroga, ker jim po manjkuje časa.

Odbor bi moral vendar slednjič spoznati, da namen Nar. Čitalnice ni pred vsem plačevanje davkov, in sprevideti, da bi se tudi gmočno stanje društva dokaj zboljšalo, ko bi členi imeli v društvu več zabave. Res je sicer, da so nekateri sloji društvenih členov, postavim gg. profesorji, gg. davčni uradniki itd., kateri so bili svoje dni najmarljivejši členi in odborniki, danes za družabno življenje povsem apatični, ali delaven odbor bi tudi druge člene pripravljal do dela. Krepke reformacije je toraj treba Čitalnici.

Glede "Dolenjskega Sokola" pa ne vem, če ni prepozna vsaka pomoč. Društvo je spalo kljub obilnemu številu členov in dobremu gmočnemu stanju, odkar je je zadnjikrat zdramil g. dr. Vl. Ravnikar. Ko je pa preteklo poletje še starosta odstopil iz ne dovolj pojasnjene razlogov, vleglo se je društvo na smrtno posteljo. Kdo je starosta, kdo so odborniki, zakaj se pobira članarina, tega vsega ne vem; zakaj se ni vrnil v decembri redni občni zbor, mi je neznano. Vem pa, da so ponajveč prejšnji odbori zakrivili društven propad. Nobeden od odbornikov, razven predtelovadcev, ni posečal telovadnih vaj, nobeden ni mladih telovadcev bodril k vtrajni telovadbi; telovadne vaje je pohajalo vedno manj členov, in naravno je, da sta se slednjič naveličala tudi predtelovadca vedenega boja z nemarnostjo členov. Res, da so socijalne razmere v našem mestu za Sokola jako neugodne, ali da se dajo razne zaprake odstraniti, to so pokazali dr. Treo, dr. Rozina, dr. Ravnikar. Danes pa Sokol dela drugim Sokolom slovenskim premašo časti, da bi se mu moglo želeli nadaljnje životarjenje — bolezen njegova je neozdravljiva.

Marljivi, neumorni dr. Volčič nam je ustanovil "Glasbenu Matico", ki vrlo napreduje in ima obilo števila gojencev ter daje sedaj že drugo leto koncerte, ki se dovolj povoljno obnašajo v umetniškem in gmočnem oziru, dasi bi se smelo trditi, da dr. Volčič premašo upošteva dokaj razviti novomeški lokalni patriotizem in preveč v prvo vrsto stavi koncerne ljubljanskih učiteljev "Glasbene Matice", kateri novomeškeru občinstvu prisijojo nekaj preveč in nekaj premašo glasbene naobraženosti — preveč, kar se tiče izbiranja koncertnih točk, premašo, kar se tiče njihovega izvajanja. Za ta del bi moral biti naš koncertni

kritik malo odkritosrčnejši in ne bi imel hvaliti kar vsega, kar pride iz Ljubljane. No, vendar je "Glasbena Matica" edino na rodno društvo, katero ima energično vodstvo, katero vrlo in stanovitno stremi za svojim ciljem, in to ni nikjer bolj hvale in posnemanja vredno, kakor v našem Novem mestu.

Ne strinjam se pa popolnoma z dopisnikom od 5. t. m., kar se tiče razmerja med "Dol. pevskim društvom" in "Glasbeno Matico". Res je "Dol. pevsko društvo" že poprej životarilo, posebno kar se tiče moškega zborna; res je tudi, da pevci, posebno dame, niso bili dovolj izvezbani v glasbeni teoriji, in jih nobene prošnje pevovodje Hladnika niso mogle pripraviti, da bi pojavili teoretični poduk. Ne da se oporekati, da so bile zaradi tega vaje ravno za boljše pevce dolgočasne in so jih le-ti neredno pohajali, ali vendar ne morem dati dru. Volčiču prav, da je ti dve društvi tako popolnoma spojili. "Glasbena Matica" bo dala sedaj mladim pevcem solidno teoretično podlogo, in tem lažje se bo kretati v "Dol. pevskem društvu"; na drugi strani pa treba pomisliti, da more biti "Glasbena Matica" v Novem mestu, kjer njen zbor sestoji večinoma le z nezrele šolske mladine, pred vsem le učni zavod. Kolikokrat se radi teksta ne bo mogla peti najlepša skladba, kakor je vsak koncert odvisen le odobre volje dotočnih šolskih oblastij, katere lahko temeljito preprečijo nastop zborna "Glasbene Matice". In pri poletnih izletih, kateri so brez petja mrtvi, ali bo mogla "Glasbena Matica" tam nadomestiti "Dol. pevsko društvo", ali nadomestiti je pri onih kratkih koncertih, ki so pri nas v navadi pred plesnimi zabavami? To je vendar dokaj dvomljivo. Zaradi tega "Dol. pevsko društvo" ne sme vtoniti v "Glasbeni Matici", ne glede na to, da poslednja sloni samo na dru. Volčiču in se je žalibog batil, da bi takoj zaspala, kakor bi on odšel iz Novega mesta, in bi potem ne imeli nobenega zavoda za petje in godbo.

Te dve društvi naj bi toraj ostali ločeni tako strogo, da bi moglo obstajati tudi vsak za-se.

Mnogo veselega se toraj o novomeških narodnih društvih ne da poročati, in ustajenega dela bo treba, da se jih spravi na višino, katero so zavzemala pred 10-12 leti. Dela je treba, delavcev je treba!

(Opomba ure dnevnika: Od nekdaj stojimo na stališči, da je pravčna in dobrojavnika kritika potrebna in koristna in zato smo prijavili tudi ta dopis. Dobra stvar bo to kritiko lahko prenesla — sicer pa smo radi pripravljeni, sprejeti tudi primeren odgovor.)

Iz Št. Petra na Krasu, 9. januvarja. Ako nas vse ne moti, pričela se je za Pivčane boljša doba, doba umetniškega užitka, brez ozira na to, da je pri tem pričelo tudi društveno življenje napredovati, katero je do sedaj skoraj popolnoma spalo. Zato se imamo zahvaliti našemu vremenu, dasi mlademu tamburaškemu društvu, katero je pretečen četrtek, dne 5. januvarja priredilo koncert. Gospodične in gospodje sodelovalci vežbali so se pod uglednim vodstvom g. Gabriele komaj 3 meseca, a vzliti temu smo se čudili izborni igri, preciznemu izvajanju posameznih točk programa, ki je bil za mlade moči dostikrat težaven. Prekosili so naše nade. Zato jim je hvaležno občinstvo, katero je mnogobrojno došlo, jako živalno ploskalo, osobiti pri točkah "Naprej zastava slave", "Liepa naša domovina" in "Cesarska". Videlo se je tu, koliko zamore dober, za svojo stvar unet zborovodja, dasiravno ima pri vežbanju početnikov jako nevhaležno ulogo. Uprav umetniški užitek priredila sta nam gg. Gabriel in Frischkowitz, ki sta po odstopu tamburašev igrala nekaj točk na gosihih oziroma kitari, mej temi tudi Prochov "Planinski rog". Gosp. Gabriel pokazal je, da razume goslim vdahnuti življenje, kakor vdihne kipar mramorju svojo dušo. Te gosi so jokale in ihtele, akordi, ki so iz teh strun ter iz strun kitare izhajali, objemali so duše poslušalca.

A kmalu potem smo videli, da zna g. Frischkowitz tudi izboren humorist biti, ko je — po občinstvu naprošen — nastopal kot zamorec ter proizvajal "koračnice črnicev", tako da je dvorana smeha odmevala. Občne občudovan je bil tudi oder, v prvi vrsti seveda zastor, izboren proizvod umetnika-slikarja g. Globočnika. Slikan je v po-

polnoma modernem duhu in posebno dobro je na tem pogojen učinek luči. Kist mojstrove roke fiksiral je zadnje žarke zahajočega solnca, ki se poslavja od stare hiše romantičkega značaja v Radovovi vasi. Le škoda, da g. Globočnik — sin umrlga občne spoštovanega akad. slikarja v Ljubljani — ni v širjih slojih poznat ter kot uradnik nima časa in pripomočkov se še dalje izobrazovati, saj mi Slovenci imamo itak malo slikarjev in še ti žive vedjidel v tujini, njihova dela uživajo tuji.

Igra "Damoklejev meč" uspela je izvrstno, nikjer se ni videlo kakve pretiranosti, prisiljenosti, vse uloge bile so resnične kopije življenja. Sodelovala sta tudi gg. Gabriel in Frischkowitz. — Tudi za telesne potrebe bilo je dobro poskrbljeno — kar se tu pri veselicah malokrat najde — goštilničar g. Šlegel skrbel je prav očetovsko za materijalne potrebe občinstva.

Bog daj našemu tamburaškemu društu še mnogo tako krasnih vspihov ter nam tako lepih večerov! Želeti bi bilo le, da bi se tudi drugod takova društva osnova, ter da bi se tudi drugod gojilo in ceno — slovansko tamburanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. januvarja.

— **Osebna vest.** Pri mestnem magistratu ljubljanskem določen je za l. 1899. županovim, oziroma magistratnega ravatelja namestnikom g. svetnik Ivan Šešek. — Koncipist pri finančni prokuraturi v Trstu g. Karol Lukež je imenovan adjunktom istotam.

— **Ven z osebnostmi iz naših polemik** — tako je napis članku, kateri je priobčila tržaška "Edinost" te dni. Članek je naperjen proti nam in spisan v obrambo g. Gabrščeka. O osebnostih v polemiki ni težko pisati, in da se o tej stvari mnogo povedati, še več kakor je povedala "Edinost". V bistvu se z "Edinostjo" povsem strinjam, ali le do neke meje. Ako nameč kdo po nas s polenom udari, tedaj je in bo tudi v naprej konec naši krščanski potrežljivosti. Tako dobrati katoličani nismo, da bi nastavili levo lice, kadar nas kdo udari po desnem, takih katoličanov sploh ni na svetu, in v takih slučajih se držimo dobrega starega pregovora: Klin s klinom, kdor tepe, tega tepe, kdor išče, ta najde! In tudi g. Andrej Gabršček je našel samo to, kar je iskal. Brcal je vedno rad okoli sebe in zlasti za Ljubljano mu ni bila nobena beseda prestra. Bil je že mnogokrat oseben, ne da je imel kak povod. Spominjam se samo, kako je osebno napadel zadnjic na pr. dr. Tavčarja radi brzovajke v Rovšek-Jerkičevi zadavi in spominjam se samo, s kakimi priimki nas je prav poslednji čas obspal. Očital nam je, da smo stopili v službo najsrditejšega lahonstva in vlade, in da smo prodani lahonstvu in vladni imenoval nas je prodane, podle duše brez iskre narodne časti in izrazov kakor clown, cepec, klepetec, tepec kar mrgoli po njegovem lističu. V primeri s tem, kakor je gosp. Gabršček že o nas pisal, smo mu še prav rahle in prizanesljivo odgovorili. Nismo prijatelji osebnosti, to pa povemo brez ovinkov, da nas kar nič ni volja, mirno prenašati take stvari, kakoršne si je dovolil g. Gabršček in da s tem, če živi kdo ob meji slovenske domovine, še ni dobil privilegija, da sme psovati kakor hoče, kar si domišljajo nekateri bratje, posebno na južni periferiji. Kdor z nami dostojo polemizuje, tistemu tudi ne odgovarjam z osebnostmi, kdor pa postane oseben in pa surov, nima nobene pravice zahtevati, naj bi bili mi obzirni. Toliko v pojasnilo "Edinosti" na njen članek, glede katerega se nam nehote usiljuje mnenje, da ni bil spisan toliko iz stvarnih razlogov, kakor iz taktičnih nalogov, z namenom predstaviti nas svetu kot tiste, ki ne znajo viteški polemizovati. "Edinost" nas sicer ni imenovala, ali če se pomisli, da ta ista rabločutna "Edinost" ni imela ne jedne grajalne besede za Gabrščekove izbruhe, že rečenega domnevanja ni možno ubraniti. V ostalem pa nas takoj nameni prav čisto nič ne motijo, ker bomo doslej kakor tudi v prihodnje z vsakim, tako polemizovali, kakor zasluži.

— **Telovadnega društva "Sokol"** v Ljubljani občni zbor bode v nedeljo, dne 15. januvarja 1899. leta ob 8. uri zvečna na galeriji društvene telovadnice. Dnevni red: Nagovor staroste. Tajnikovo poročilo. Bla-

gajnikovo poročilo. Načelnikovo poročilo. Volitev odbora (staroste, podstaroste, in sedmih odbornikov). Volitev dveh računskih preglednikov. Slučajnosti.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Dne 13. t. m. se bo igrala na našem odrvu velezanimiva noviteta, hrvatska tridejanska drama Srg. pl. Tucića „Trhli dom“. Istega pisatelja jednodejanka „Povratak“ je dosegla tekočo sezono pri nas najlepši vseh. — 15. t. m. bode na korist gosp. rež. Inemannu predstava Schillerjevih „Razbojnikov“. Vlogo Franca igra beneficijant, vlogo Karla pa g. Deyl. — 17. t. m. se bo prvič pela velika Wagnerjeva opera „Lohengrin“. Pramatično društvo je izdalо in založilo za to opero slovenski prevod libreta. Prevod jo oskrbel g. profesor Markič. — 19. t. m. se ponovi izvirna slovenska rodbinska drama „Sin“ E. Gangla. — V kratkem pa bode gostovala na našem odrvu gospa Kulich dr. Linhartova.

— **Prvi slovenski bankir.** V zvezi z nekaterimi drugimi gospodi ustanovil je g. Makso Veršec banko pod svojim imenom. Iz nje naj bi postala vseslovenska banka na delniški, splošno slovenski podlagi, mej tem pa izvrševala že zdaj vsa bančna in borzna opravila. Podjetju želimo obilo vseha že z narodnega in gospodarskega stališča.

— **Železniški minister na Primorskem.** Železniški minister Wittek, goreč zagovornik proge čez Predel, se je te dni v zadavi druge železniške zveze mudil na Primorskem in si ogledal progo, po kateri naj bi šla Predelska železnica od Gorice do Trsta, namreč progo Gorica-Dornberg-Opcina. Iz tega se da sklepati, da minister še ni izgubil upanja, da zmaga s predelsko progo, dasi je večina poslanske zbornice podpisala Schweglovo interpelacijo, naperjeno proti tej progi.

— **„Slovensko planinsko društvo“.** Sinočni večer, kateri je priredilo „Slovensko planinsko društvo“, je bil jako mnogoštevilno obiskan in je občinstvo z velikim zanimanjem sledilo predavanju gdč. Pavle Boršnerjeve, katera je kako mikavno in živo popisala potovanje iz Ljubljane do Drave. Naši turisti so gdč. Boršnerjevi poklonili velik šopek s trakovi in izraz hvaljenosti za njeno lepo predavanje. Sledila je na to prosta zabava, pri kateri je sodelovalo pevsko društvo „Ljubljana“.

— **Cerkvena Barja,** za katero sta pokojni gosp. Kosler in mestna občina dovolila znatne svote, se začne baje že tekom prihodnjih dveh let zidati.

— **Požari.** V Št. Vidu pri Zatičini je v šolskem poslopju nastal ogenj, kateri je bil hitro pogašen, tako da je provročil le neznatno škodo. Pri Smledniku so pastirji zanetili ogenj, kateri se je razširil in v gozdu provročil nekaj škode.

— **Tatica.** Mestna policija prijela je včeraj nevarno tatico Marijo Krt iz Terzina. Krt prišla je v Skabernetovo prodajalnico in kupila jeden robec, med tem pa si je bila tudi prisvojila kos drugega blaga in je pogrenila iz prodajalnice. Trgovski pomočnik, ki je to videl, šel je za njo, a ona je zbežala, skrila blago za vežna vrata v Češkotovi hiši in jo popihala. Pozneje prijel jo je policijski stražnik na Sv. Jakoba trgu. Imela je pri sebi več blaga, o katerem se sumi, da je vse pokradeno. Marija Krt in njen mož, ki sta se naselila v Novi vasi pri Glincah sta oba nevarena tatova.

— **Italijani so zopet vznemirjeni.** In ne brez vzroka, zakaj „najnovejša koncesija“ Slovencem je uprav smrtni udarec tržaškemu lahontstu. Pomislite! Zdaj je začelo celo tržaško pomorsko sodišče razpisovati izpraznjene službe tudi v slovenskem jeziku. To je pač strahovita krvica primorskimi Italijanom, in „Piccolo“ ima povsem prav, trdeč, da bi bili Slovenci skrajno nehvaležni, ako bi sedanjih voditeljev naše notranje politike ne obožavali tako, kakor sv. Cirila, sv. Metoda in — Marka Kraljeviča.

— **Podporno društvo za slovenske visokošole v Gradcu** — je ravnokar izdalо svoje prvo letno poročilo iz katerega je razvideti, da je društvo do konca septembra 1898. imelo 1982 gld. 30 kr. dohodkov in 597 gld. 74 kr. izdatkov in sicer je porabilo 522 gld. za podpore 26 dijakom ter 75 gld. 74 kr. za upravne in ustavnove troške. Vseh členov je bilo 141. Priporočamo slovenskim rodoljubom, naj bi izdatno podpirali to velekoristno društvo.

— **Usoda prve jugoslovanske tiskarne.**

Protestantje so imeli l. 1479. v Ljubljani svojo tiskarno. Neki Hans Manel je bil prvi tiskar na slovenskih tleh. To je znano, ni pa občno znano, da je grajščak iz Savinjske doline, Hans Ugnad ustanovil v Urachu na Württemberškem, kjer je bil Primož Trubar župnik, še prej in ponajveč na svoje troške tiskarno in sicer za tisk sv. pisma v slovenskem in v hrvaškem jeziku, z latincio in s cirilico. Ugnad je bil v tedanjih časih največji slovenski menev in je žrtvoval velik del svojega premoženja za slovenske namene. Umrl je 27. decembra 1564. v Wintritzu na Češkem in je pokopan v glavni cerkvi v Tübingenu. Po njegovi smrti je bil material rečene tiskarne prepeljan na Ugnadov grad Waldenstein na Korškem, od tam v Gradec, Ferdinand II. pa ga je podaril kongregaciji de propaganda fide. Za časa Ferdinanda III. je bil ta material prepeljan v Rim in se je tam rabil za tiskanje brevirjev za katoliške duhovnike. Habent sua fata tudi tiskarne.

— **Plesni venček** bode dne v nedeljo 15. januvarja t. l. v restavraciji „pri kroni“ v Kranju.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Kakor posnamemo uradnim podatkom, umrlo je leta 1898. v Ljubljani 987 oseb (27.2%), leta 1897. pa 1103 osebe (31%) in se je torej število umrlih v pretečenem letu zmanjšalo za 116 oseb (3.8%). Domačinov umrlo je 1897. leta 22.3%, leta 1898. pa le 19.6%; vse ostale umrle osebe so se v svrhu zdravljenja iz drugih krajev v Ljubljano (deželno bolnico) pripeljale. Za naležljivimi bolezni obolelo je 1897. leta 407, leta 1898. pa le 205 oseb; od teh je umrlo 1897. leta 79 oseb (2.2%). leta 1898. pa le 39 oseb (1.07%). Novorojencev bilo je 1897. leta 1150, lani pa 1134. Kakor je iz teh podatkov razvidno, so zdravstvene razmere v Ljubljani jako ugodne. Zlasti bilježimo z zadovoljstvom pojemanje naležljivih bolezni v našem mestu, ki so lansko leto padle na tako nizko število, kakor še nikdar prej. Ljubljana, ki je v zdravstvenem oziru bila nekdaj na jako slabem glasu, je sedaj v prvi vrsti avstrijskih mest. Končno še omenjam, da to ugodno zdravstveno stanje ni morebiti le slučajno, temveč da je posledica konstantne asanacije v teku poslednjega desetletja.

— **Semenj.** Na semenj dne 9. januvra je bilo prignanih 816 konj in volov, 348 krav in 81 telet, skupaj 1245 glav. Kupčija z voli je bila prav živahna, kjer je bil prišel žid z Morave in jih je precej nakupil; s konji in kravami bila je kupčija srednja.

— **Akademično - tehnično društvo „Triglav“ v Gradcu** ima dne 14. t. m. svoje V. javno občno zborovanje s tem-le dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva „Slovenije“. 3. Poročilo odborovo. 4. Slučajnosti. Začetek točno ob 8. uri zvečer; lokal: čitalnica. Gostje dobro došli! — Ker se bo mej slučajnostmi obravnavalo o važnih stvareh, se naj izvole društveniki polnoštveno udeležiti zborovanja.

— **Vojški begunec.** Cigan Franc Brazdžić je meseca oktobra k vojakom v Maribor, kjer se mu je sicer dobro dopadlo, vendar je 7. t. m. desertiral. Včeraj prišel je v Ljubljano, a slučaj je hotel, da ga je spoznal policijski stražnik, kateri je vedel, da bi moral biti on pri vojakih. Stražnik je Bradič prijel in ga izročil vojaškemu oblastvu.

— **Ulot.** V noči od sobote na nedeljo, ulomili so v prodajalnico g. Sitarja v Toplicah tatje ter pokradli veliko blaga in denarja. Zločinci so bržas hrvatski ciganji

— **Zgodovinsko-zemljepisnega kluba „Šumadija“** v Pragi V. redna seja se vrši dne 12. januvarja ob pol 6. uri zvečer. Na vzponu ste predavanji: „Zgodovinsko-zemljepisne črtice iz Istre“ in „Kraljevskega češkega muzeja dvor I (listine).“

— **Konec sveta** bo 13. novembra 1899. Tako sudi Rudolf Falb, ki pravi, da se trčita tistega dne naša zemlja in komet, katerega je staknil l. 1826. stotnik Biela. V Berolini je docent Jens Lützen potrdil Falbovo prorokovanje. 13 ali 14. novembra t. l. se imenovani nebesni telesi „gotovo“ trčita, a škodo bode imel pri tem samo — komet, zemlja pa nobene. Jedino, kar bomo videli na zemlji pri tej katastrofi, bo prekrasno utrinjanje zvezd. Vsak dan bo baje milijon utrinkov pada na zemljo, mej-

temi bo tudi več meteorjev, ki dospojajo do zemlje. In ti meteorji so včasih nevarni. Tako „Deut. Volksblatt“.

— **Grozen čin blažnosti.** V Gerasdorfu poleg Stadlaua ob državnih železnic je nedavno upokojeni železniški stražnik, Josip Killer, v prisotnosti petletne hčerke preziral svoji ženi Tereziji z britvio vrat ter se potem v sosednji sobi ustrelil. Killer je služil 25 let pri železnicu ter je imel 400 goldinarjev letne plače. Ker je bil oče devetih otrok, je vladalo v hiši često veliko pomanjanje. Vsled velikih skrbiv so se pokazali pri Killerju pretekel leta simptomi blažnosti; radi tega je bil vpokojen ter dobival od tedaj mesečnih 15 gld. Od tistihmal je čimdalje bol blažnel, domišljeval si je, da ga hoče žena zastrupiti ter si zato sam kuhal jed. Bil je tudi strašno ljubosumnen. Vse to ga je privedlo do tega strašnega čina.

— **Sinu razklal glavo.** Pri Tišnovu na Moravskem je sklenil ubožen kramar, Uhrlirz, da umori svojo ženo, svoje štiri otroke in sebe. Ko je bila te dni žena v kleti in so otroci spali, je hotel izvršiti svoj grozni naklep. Dva in pol leta staremu Lojzku je s sekiro razklal glavo, a potem mu je zmanjkalo poguma. Zbežal je ter begal več dnij okoli, končno pa prišel k sodišču v Brnu. Vzrok vsemu je seveda beda!

— **Miši v črevah.** Dr. Viljem Fritz v Bischofshaimu pri Hanauu je dal 3letnemu bolnemu otroku ricianusovega olja, na kar je otrok ekspektoral 2 mrtvi miški. Tako poroča „Münchener medicinische Wochenschrift“.

— **Rufijanstvo cvete** po velikih mestih neverjetno. Na Dunaju se zgodi vsak hip kak škandal, ki razburja starše in učitelje. Včeraj je zaprla policija neko frizerko Fleischer, ki je posredovanjem svoje mladoletne hčerke zapeljevala nedorasla dekleta, večnoma šolarice, v sramoto. Neka 17letna sočarica je izpovedala, da je peljala Fleischer dve 12–13letni šolarici v cerkev Salvatorja, kjer ju je onečastil nekdo. Začela se je preiskava. Tako poroča „Tagespost“.

— **Menelik in baletka.** Aleksandrijski listi javljajo, da je Menelikova soproga Taita sila nesrečna, odkar je prišla s princem Henrikom Orleanskim v Abisinijo pariska baletka, Blanka Deslys. Menelik se je namreč zagledal v lepo baletko ter ji je dal v svoji prestolici, v mestu Adis-Abeba palaco, mnogo sužnjev in dragotin. Seveda je kraljica Taita zategadeljila sila ljubosumna, princ Orleanski pa se je do cela sprl s svojo nezvesto ljubicou.

Književnost.

— **Učiteljski Tovariš.** Št. 2. ima naslednjo vsebino: Fr. Levec: Popotno poročilo. — Dragotin Česnik: Reorganizacija slovenskih učiteljskih društev. — Jos Ciperle: Kulture slike s Kranjskega. — IV. občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“. — Naši dopisi. — Vestnik.

— Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva. — Pri tej priliki znova opozarjam narodno občinstvo na „Učit. Tovariš“ ter ga prav posebno toplo priporočamo. Ta izborni uredovani list je stal vedno pod zastavo napredka in svobodomiselnosti, in imeni urednikov, Dimnik in Gangl, sta porok, da je tu odločno nareden list. Njegovi sotrudniki so najboljši slovenski pedagogični pisatelji ter najuglednejši delavci na polju šolstva. Zato pa je njega vsebina vedno temeljita, zanimiva in aktualna. Izhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca ter stane za vse leto 4 gld.

Telefonična in brzojavna poročila.

Ultimatum.

Dunaj 11. januvarja. Današnja „Reichswehr“ prijavlja velesenzacionalen, gotovo od poklicane strani inspiriran entrefilet, v katerem je rečeno, da se postavi v prihodnjem zasedanju parlament pred alternativo, ali začeti resno akcijo za porazljenje mej narodov ali pa nositi posledice. List pravi, da bo to zadnji poskus, sanirati parlamentarne razmere. Za uspeh ni treba družega, nego dobre volje, ako pa te ne bo, se naredi red tudi brez strank.

— **Madeyski o narodnem vprašanju.**

Dunaj 11. januvarja. Bivši naučni minister dr. vitez Madeyski je izdal bro-

šuro „Die Nationalitätenfrage in Oesterreich und ihre Lösung“. Madeyski pravi, da govori samo za svojo osebo, in da izraža samo svoje mnenje. Po njegovih sodbi je na silno tlačenje slovanskih narodov postal v Cislitvanski nemogoče in treba je doseči mirno spravo na podlagi bilateralne pogodbe. Prvi korak k temu je točna določitev kompetence državnega zabora in deželnih zborov. Glede šolstva je Madeyski mnenja, naj se prepusti deželnim zborom, in naj ima državni zbor samo na višje in na srednje šolstvo toliko upriva, kolikor je v zvezi z budgetom. Glede jezikovnega vprašanja razločuje Madeyski tako natančno mej centralnimi uradji in mej drugimi. Pri centralnih uradih naj bi bil uradni jezik nemščina, pri drugih pa naj bi se uredilo uradovanje po praktičnih potrebah, a tako, da bi bila samo na Češkem in Moravskem oba deželna jezika ravnopravna tudi v notranjem uradovanju, v vseh drugih deželah pa naj bi bil samo jeden notranji uradni jezik, in sicer tisti, kateri bi se določil zakonskim potom. Pravice in dolžnosti narodov naj se določijo s posebnim zakonom, ki naj tudi določno omeji kompetenco državnega zabora, deželnih zborov in vlade; pri državnem sodišču pa naj se ustanove posebni senati za razsodbo v narodnostnih sporih. V vsaki deželi naj se ustanovi poseben deželni narodnostni svet v varstvo manjšin.

Važna razsodba.

Praga 11. januvarja. Češki listi javljajo, da je najvišje sodišče v plenarni seji priznalo zakonitost jezikovnih naredb in popolnoravno-pravnost obeh jezikov, nemškega in češkega, v celem obsegu češke dežele. Listi prijavljajo tudi besedilo te velevažne razsodbe.

Iz tabora nemških nacionalcev.

Celovec 11. januvarja. Dobrnig je na shodu volilcev poročal o parlamentarnem položaju. Izrekel se je za izstop nemških opozicionalnih poslancev iz državnega zabora in za abstinenco, češ, potem pride toliko hitreje do sprave mej Čehi in mej Nemci, na krmilo pa bi prišlo nemško-češko meščansko ministerstvo. Dobrnig je ostro prijemal Steinwenderja, češ, da je prišel v nasprotje z vsemi nemškimi poslanci. Shod se je izrekel za najostrejšo obstrukcijo, dokler se ne prekličejo jezikovne naredbe in ne odstopi sedanje ministerstvo.

Naloga nemške kat. stranke.

Linc 11. januvarja. „Linzer Volksblatt“ prijavlja članek, v katerem dokazuje, da je nemška katoliška ljudska stranka poklicana in jedino sposobna, posredovati mej Slovani in mej Nemci, ker zastopa velik del nemškega naroda v Avstriji, na drugi strani pa je tudi Slovani zaupajo.

Ogerska kriza.

Budimpešta 11. januvarja. Pogajanja mej vlado in opozicijo so se danes nadaljevala, a kaže se, da ne bodo imela uspeha. Opozicija zahteva, da naj razen Banffyja odstopijo tudi vsi drugi ministri, češ, da je samo povse nova vlada jamstvo, da se dane obljube tudi izvrši. Vrh tega zahteva opozicija naj bo izključeno uveljavljenje nagodbe § 14 za Cislitvansko in hoče voti rati samo šestmesečen provizorij. Ako se v Cislitvansko nagodbo ne uveljavlja parlamentarnim potom, naj se sklene mej Cislitvansko in Ogersko carinska in trgovinska pogodba. Končno zahteva opozicija, da naj ne izgubi volilne pravice, ktor je s plačevanjem davkov zaostal. Liberalni klub je na to zahtevo odgovoril, da o njih še govoriti ni možno.

Neslane šale.

Narodno gospodarstvo.

— Poštni cenik. Vsled naročila visokega ces. kr. trgovinskega ministerstva se naznana, da je izšla nova izdaja pisemsko-poštnega cenika, koji se dobiva za ceno 30 kr. na c. kr. poštem časniškem uradu I. na Dunaju ali pa v prodajalnici ces. kr. dvorne in državne tiskarne istotam. Istočasno se objavlja, da obsegajo novi pisemsko-poštne cenik poleg sprememb, objavljenih že naznanilom od 24. grudna pr. l. št. 52.223 še sledče: Jamčenje za slučaj presile (Höhre Gewalt) za vrednostna pisma in vrednostne zaklopnice v prometu z Norveško in Rusijo se omejuje, ne da bi se pobirala kaka zavarovalnina. V prometu s Chile dovoljuje se za vrednostna pisma in vrednostne zaklopnice povzemanje do zneska 500 gld. V prometu z Dansko dovoljene so vrednostne zaklopnice, kakor tudi carine prosti pošiljanje vrednostnih zaklopnic. Carine prosti pošiljanje vrednostnih zaklopnic v Francijo ni dovoljeno. Sedaj veljavne pristojbine za poštne nakaznice v prometu z Luksenburgom veljajo i za nadalje. Brzjavne poštne nakaznice v prometu s Portugalsko so dovoljene.

— Državne železnice. Te dni je izšel dodatek V. reglementarnim določbam in tarifom z dne 1. januvarja 1898 glede prevažanja ljudij, prtljage, brzopohištve in psov v lokalnem obroku (del I. in II.), ki je veljaven od 1. januvarja 1898.

Sneži.

(Italijanski spisal Enrico Castelnuovo, poslovenil H. R.)

(Dalej.)

Doretino čelo pa se je z nova zmračilo, ravno tako kakor zjutraj. O La Fontainovi basni ni bilo več govor.

Signor Odoardo je dejal torej jezno: „V tej presneti sobi je že zopet mrzlo.“

„Saj ni čuda“, je odgovorila Doreta, in njen glas je bil skoraj oster. „Ti odpiraš vendar vsak hip okno.“

„Torej povej mi, Doreta, zakaj ne maraš signore Eveline?“

Približal se je otroku, prikel ga za roko ter ga peljal k zofiji. Tam ga je posadil na svoja kolena:

„Torej povej mi, Doreta, zakaj ne maraš signore Eveline?“

Dekličin obraz je zarudel, Doreta je postala zmēdena ne vede, kaj bi odgovorila.

Signor Odoarda pa je nadaljeval:

„Kaj ti je storila signora Evelina?“

Doreta je bila še v večji zadregi. Skriti je skušala svoj obraz, končno pa je zajecjala:

„Nič.“

„In vendar je ne moreš trpeti.“

Globoko molčanje.

„In ona te ima tako rada!“

„Kaj me briga to!“

„Kaj? Ti norček! ... In kaj bi bilo potem, ako bi morala prebivati s signoro Evelino skupaj?“

Deklica je krčevito zajokala:

„Tega nečem, nikdar!“

„Neumnost!“ je znil signor Odoardo strogo ter postavil deklico na tla. „Ti mi delaš izbornu družbo ... Tiho, Doreta!“

Signor Odoardo je lahko tako govoril, otrok pa je čutil potrebo, izjokati se. Rujevi očesci sta se ji svetili v solzah; mala prsa so se ji vzdigala v krčeviti razdražnosti, njen glas pa je od intenza vtihnil.

„Kako si sitna!“ je zakričal signor Odoardo in položil svojo glavo na zofino blazino.

Signor Odoardo je bil krivičen in kar je še hujše, on je govoril celo zoper svoje lastno prepričanje. On je vedel, on je moral vedeti, da to ni sitnost. On je moral to boljše vedeti, nego Doreta sama, katera morda niti ni mogla tega povedati, kar je čutila. To je bila slutnja nove nesreče, živ odmev starih bolečin. Zdela se ji je, kakor da bi njena mamá v drugič umirala.

„Ko ne boš več jokala, pridi k meni!“ je rekel signor Odoardo.

V kotu čepé je jokala Doreta še vedno, seveda ne več tako hudo, pa popolnoma pojnjala še ni. Ravno tako kakor zunaj: snežilo je redkeje, ali še vedno so padale snežinke.

(Dalej prih.)

Darila.

Slovenska vzajemnost. Darovali so za velikovško in grebinjsko šolo sledče: Gabrijela Preissova, pisateljica, 5 gld., Ana Podlipna, soprga župana, 2 gld. 50 kr., Karla Baumgartlova, soprga tovarnarja, 2 gld., Maruša Neureuterova 3 gld., Ružena Svobodova, pisateljica, 1 gld., Ružena Maturova, primadona, 1 gld., Ana Kettnerova, opera pevka, 1 gld., Marija Benešova, 1 gld., gospa Franzlova 1 gld., A. Kresslova, 2 gld., Marija Rydychlova 1 gld., Luiza Šírena, soprga poslanca, 1 gld., Marija Turkova, učiteljica, 1 gld., Julija Fantov-Kusa 2 gld., Angela Šravnčeva (zbirkat) 6 gld., Antonija Stepanova 50 kr., Stefanija Šlosarova, češka hišina, 50 kr., Emilia Brožova, 4 gld., Marija Kryžova 50 kr., Marija Sobotkova iz Kralj. Vinogradov 3 gld. Jos. Germ, akad. slikar 1 gld., M. U. Dr. Vojteh Vitek iz Pardubic 50 gld., za mazurke Jožeta Jefabka 3 gld., Lavrencij Pajkert 1 gld., Gvidon Sernek, pravnik 2 gld., Anton Dermota, pravnik, 1 gld., Ivan Arh iz Rutzendorfa pri Dunaju 5 gld., slovenski dijaki v Pragi 50 kr. Skupaj 102.50 gld. — Zbirka se bode seveda še nadaljevala.

Zahvala.

Povodom božičnice na I. mest. slov. otr. vrtec v Ljubljani, blagovolil je slavni obč. svet ljubljanskemu podariti sveto 150 gld. v napravo oblačil ubožnim otrokom. Poleg tega so podpisane izročile še naslednje dame in gospodje sveto 41 gld. Prečastiti g. knezoškop Dr. Ant. Jeglič 10 gld.; blagorodna gospa županja M. Hribarjeva 5 gld.; g. Schönher v Lukovici za 5 gld. slaščic; à 3 gld.: g. L. dr. Hudnikova, g. L. Pirčeva, veleč. g. prof. J. Gnezda, učiteljsko osobje mest. slov. osmehrzi; à 2 gld.: g. Fr. dr. Tavčarjeva, g. I. Supančičeva, gdc. M. Wessner, g. D. Majaron; à 1 gld.: g. M. Černé, g. I. Velkarvh, g. M. Pleško, g. S. Lah, g. dr. L. Požar; à 50 kr.: g. M. Dobida in g. M. Kališter. — Slavnemu občinskemu svetu kakor tudi vsem velikodušnim darovateljem in darovateljcam se v imenu obdarovanih otrok najiskrenje zahvaljuje.

Vodstvo I. mest. slov. otroškega vrtca.
Ljubljana, 9. januvarja 1899.
Zofija Grum, učiteljica.

Javna zahvala.

Akad.-teh. društvo „Triglav“ v Gradcu so dohajali v preteklem letu ti-le časniki in časopisi brezplačno: „Slov. Narod“, „Edinost“, „Hrvatska Domovina“, „Domovina“, „Slov. Gosподар“, „Slov. List“, „Soča“, „Novice“, „Naša Sloga“, „Slovenski Svet“, „Dubrovnik“, „Mir“, „Ljublj. Zvon“, „Slovenka“, „Učiteljski Tovariš“, „Popotnik“, „Vrtec z Angeljkom“, „Planinski Vestnik“, „Sport“, „Dolenjske Novice“, „Stenografski“, „Brivec“, „Der Süden“, „Südsteirische Post“ in „Politik“.

Podpisani odbor se tem potom vsem uredništvom zgoraj navedenih listov kar najiskrenje zahvaljuje na brezplačnem pošiljanju v nadi, da nam bodo i v bodoče tako naklonjena, kakor dosihdobj.

Zahvaljuje se tudi dr. Ivanu Tavčarju v Ljubljani, ki je nam podaril II. zvezek svojih „Zbiranih spisov“ in g. Dragotinu Hribarju, ki je nam poklonil svoj „Narodni koledar“.

Takisto nam je dolžnost, da se dostojno zahvalimo vsem onim rodoljubom širom domovine, ki so bodi-si duševno ali gmočno podpirali naše društvo v prošlem letu.

Akad.-teh. društvo „Triglav“ v Gradcu
dne 10. januvarja 1899.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Januarj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavin v 24 urah v 00 mm
10.	9. zvečer	735.4	13	sl. szah	meglja	00
11.	7. zjutraj	733.3	0.6	sl. jzah.	meglja	00
.	2. popol.	732.8	3.7	sl. jug	pol. obl.	00

Srednja včerajšnja temperatura 21°, normala: -2.7°.

Dunajska borza

dne 11. januvarja 1899.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 40 "
Avtrijska zlata renta	120 " 20 "
Avtrijska kronска renta 4%	102 " 15 "
Ogerska zlata renta 4%	119 " 50 "
Ogerska kronска renta 4%	97 " 95 "
Avtro-Ogerske bančne delnice	941 " — "
Kreditne delnice	358 " 60 "
London vista	120 " 5 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 " 02 "
20 mark	11 " 78 "
20 frankov	9 " 55 "
Italijanski bankovci	44 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 70 "

Zaloga
priprstega in najfinjejega lesenege
in oblazinjenega pohištva,
zrcali, strugarskega in pozlatarskega
blaga, pohištvene robe, zavés, odej,
prepróg, zastiral na valjcih, polknov
(šaluzij).

Otroški vozički, železna in vrtna
oprava, nepregörne blagajnice.

Mesečna soba

nemeblevana ali meblevana, s hrano ali brez hrane, s posebnim vhodom, se odda v Šoltenburgovih ulicah.

Naslov pove upravnštvo „Slov. Naroda“.

izvežban v trgovstvu, sedaj sam opravljač vsa v to stroku spadajoča dela razen manufakture, išče službo kje na deželi.

Prijazne ponudbe naj se pošljejo pod: M. R. poste restante Col pri Vipavi. (61-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz vozneg reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 0 m. po noči osobi vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzenfeste, Ljubno; čez Sel thal Ausse, Solnograd; čez Klein-Reiling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobi vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzenfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 5 m. dopoldne osobi vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj; — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobi vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj; — Ob 17. m. dopoldne osobi vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj; — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Mešani vlaki: Ob 8. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 56 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža.** Ob 11. uri 46 m. zjutraj osobi vlak v Dunaj via Amstetten, iz Lipskega, Prague, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinh varov, Plinjska, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyr, Pariza, Geneve, Curiha, Bregencija, Inomost, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovec, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobi vlak v Dunaj via Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovec, Franzenfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobi vlak v Dunaj via Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovec, Franzenfeste, Pontabla. — Ob 11. uri 10 m. — **Proga iz Ljubljane d. k. iz Kamnika.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

1 kilo fine kave (Santos Prime po . . . gld. 1-

1 steklenica pristnega Jamaika rumu . . . " 0.50

1 deka pristnega Pecco-Souchong čaja . . . " 0.05

1 puščica prave angleške carske melanzo . . . " 0.50

1 steklenica pristnega finega konjaka . . . " 1.40

Na prodaj je veliko

bukovega, borovega, smere-kovega in brastovega lesa.

Kje? pove upravnštvo „Slov. Nar.“

Sprejme se trgovski pomočnik

v šperijsko trgovino v Ljubljani.

Ponudbe pod „S. 120“ upravnštvo „Slov. Naroda“. (62-1)

Išče se

najboljši izvor za nakupovanje kave, čaja, rumu in konjaka!

Nepotrebeno is